

verkregen. De overschrijding van de concentraties zwevende delen in deze casus is groot. Door de vergunningverlening zou de overschrijding alleen maar toenemen. Het lijkt mij onderhand een vereiste te worden dat bij dit soort overschrijdingen tevens wordt aangegeven welke maatregelen het bevoegde gezag voor ogen heeft om tijdig – dat wil zeggen binnen een paar jaar en dat is snel – aan de grenswaarden te voldoen. Op zich moet hierin zijn voorzien in het NSL, maar incidentele beschikkingen als de onderhavige zullen daar lang niet altijd onderdeel van uitmaken. Bovendien hebben deze beschikkingen in regel invloed op de luchtkwaliteit zoals die in het NSL is neergelegd aan de hand van diverse data. Dat heeft op zich weer consequenties voor de projecten die in het NSL zijn opgenomen, indien in het NSL hiermee geen rekening is gehouden.

De Vries

Milieueffectrapportage

99

Bestemmingsplan
'Voorzieningencluster
Het Nieuwe Landgoed' – Ede

Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
10 juni 2009, 200804796/1/R2
(mrs. Hoekstra, Horstink-von Meyenfeldt en Deetman)
Noot Poortinga

Milieueffectrapportage. M.e.r.-plicht. Woningbouw. Voorzieningen. Winkelvloeroppervlakte. Grondwater. Vleermuizen.

[Wm art. 7.2 lid 1; Besluit m.e.r. 1994 Categorie 11.1 onderdeel C van de bijlage; Ffw art. 10, 11 en 75]

De gemeenteraad van Ede heeft op 13 november 2007 het bestemmingsplan 'Voorzieningencluster Het Nieuwe Landgoed' vastgesteld. Het college van gedeputeerde staten van de provincie Gelderland heeft dit bestemmingsplan goedgekeurd op

18 april 2008. Het bestemmingsplan maakt onder andere een verbreding van een deel van de N224 mogelijk, voorziet in de bouw van een voorzieningencluster op een heuvel boven de N224 met maximaal 4.500 m² verhuurbaar vloeroppervlak voor detailhandel en voorziet in de bouw van ongeveer 614 woningen. Eén van de beroepsgronden betreft milieueffectrapportage (m.e.r.).

Voor het bestemmingsplan is geen m.e.r.-procedure doorlopen. Wel is gebruik gemaakt van een eerder opgesteld milieueffectrapport (MER) dat is geactualiseerd voor het onderhavige bestemmingsplan. Het MER is in 2001 opgesteld voor een partiële herziening van het Streekplan Gelderland 1996. Met deze partiële herziening werd voorzien in een concrete beleidsbeslissing die de bouw van maximaal 3.500 woningen mogelijk maakte. Appellant stelt dat deze partiële herziening inclusief concrete beleidsbeslissing is vervallen door inwerkingtreding van het Streekplan Gelderland 2005. Dit zou betekenen dat het bestemmingsplan het eerste plan is dat in de aanleg van de woningen voorziet en dat daarom een m.e.r.-procedure had moeten worden doorlopen. Er had niet volstaan kunnen worden met een actualisering van het MER uit 2001. Een andere reden waarom een nieuw MER gemaakt had moeten worden is dat het onderhavige plan naast woningbouw ook voorziet in de bouw van een voorzieningencluster en dat het plangebied van het bestemmingsplan afwijkt van het plangebied van de partiële herziening.

De Afdeling Bestuursrechtspraak verwijst naar de uitspraak van 21 januari 2009 over bestemmingsplan 'Woongebied Kernhem' «JM» 2009/31 waarin dezelfde appellant eenzelfde beroepsgrond heeft ingediend. In die uitspraak heeft de Afdeling op grond van het overgangsrecht bij de wijziging van de AMvB Besluit milieu-effectrapportage 1994 geoordeeld dat er slechts sprake kan zijn van één besluit-m.e.r.-procedure voor een activiteit. Er hoefde voor het bestemmingsplan 'Woongebied Kernhem' dan ook niet nog eens een besluit-m.e.r.-procedure doorlopen te worden. Het gebruiken en actualiseren van het reeds opgestelde MER was voldoende. De Afdeling oordeelt in het geval van bestemmingsplan 'Voorzieningencluster Het Nieuwe Landgoed' hetzelfde.

Het MER is destijds opgesteld voor 3.500 woningen. Het bestemmingsplan 'Woongebied Kernhem' voorziet reeds in 3.000 woningen. Het betoog van de gemeente Ede dat de 614 woningen vallen onder de resterende 500 woningen uit het MER is terecht nu 180 woningen van de 614 woningen reeds be-

staand zijn en worden vervangen door nieuwe woningen. Per saldo is sprake van 434 nieuwe woningen. Hiermee voorziet het bestemmingsplan in dezelfde activiteit als de activiteit in de partiële herziening van het streekplan waarvoor het MER is gemaakt.

In het bestemmingsplan is sprake van een kleine uitbreiding van het plangebied ten opzichte van het streekplan. Volgens de Afdeling is niet aanneemelijk gemaakt dat deze uitbreiding zodanig is dat de gegevens uit het MER redelijkerwijs niet meer ten grondslag gelegd konden worden aan het bestemmingsplan. Ditzelfde geldt volgens de Afdeling voor het voorzieningencluster waarvan appellante heeft gesteld dat het bestemmingsplan hier wel in voorziet, terwijl het streekplan hier destijds niet in voorziet. In het MER kunnen volgens de Afdeling aanknopingspunten gevonden worden dat met een dergelijk cluster rekening is gehouden. Bovendien kan een dergelijk cluster verwacht worden in een woonwijk met een omvang van ca. 3.500 woningen.

Uitspraak in het geding tussen:
de vereniging "Vereniging behoud Kernhem/Doesburg", gevestigd te Ede,
appellante,
en
het college van gedeputeerde staten van Gelderland,
verweerder.

1. Procesverloop

Bij besluit van 18 april 2008, kenmerk 2007-022665, heeft het college van gedeputeerde staten van Gelderland (hierna: het college) besloten over de goedkeuring van het door de raad van de gemeente Ede (hierna: de raad) bij besluit van 13 november 2007 vastgestelde bestemmingsplan 'Voorzieningencluster Het Nieuwe Landgoed' (hierna: het plan).

Tegen dit besluit heeft de vereniging Vereniging behoud Kernhem/Doesburg (hierna: vereniging) bij brief, bij de Raad van State ingekomen op 23 juni 2008, beroep ingesteld.

Daartoe in de gelegenheid gesteld, heeft de raad een schriftelijke uiteenzetting gegeven. De vereniging en de raad hebben ieder een nader stuk ingediend.

De Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening heeft desverzocht een deskundigenbericht uitgebracht (hierna: het deskundigenbericht). De

vereniging heeft haar zienswijze daarop naar voren gebracht.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 31 maart 2009, (...; red.).

2. Overwegingen

2.1. Ingevolge artikel 28, tweede lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, gelezen in samenhang met artikel 10:27 van de Algemene wet bestuursrecht, rust op het college de taak om – in voorkomend geval mede op basis van de ingebrachte bedenkingen – te onderzoeken of het plan niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Daarbij dient hij rekening te houden met de aan de raad toekomende vrijheid om bestemmingen aan te wijzen en voorschriften te geven die de raad uit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening nodig acht. Daarnaast heeft het college er op toe te zien dat het plan en de totstandkoming daarvan niet in strijd zijn met het recht.

2.2. Het plangebied ligt in het noorden van de gemeente Ede en is thans grotendeels onbebouwd. Het plangebied wordt doorsneden door de provinciale weg N224. Het noordelijke deel van het plangebied maakt deel uit van de woningbouwlocatie Kernhem. Het deel ten zuiden van de N224 maakt deel uit van de naoorlogse wijk Veldhuizen A. Het plan maakt onder meer de verbreding mogelijk van een deel van de N224. Verder voorziet het plan in de bouw van een voorzieningencluster op een heuvel boven de N224. Ter plaatse van het voorzieningencluster voorziet het plan in maximaal 4.500 m² verhuurbaar vloeroppervlak voor detailhandel. Ook maakt het plan de bouw mogelijk van ongeveer 614 woningen.

2.3. De vereniging stelt in beroep, zoals zij ter zitting nader heeft aangegeven, dat het college ten onrechte goedkeuring heeft verleend aan het plandeel met de bestemming 'Centrumdoeleinden (C)' en aan de plandelen met de bestemming 'Woongebied 1 (WG1)'. Daartoe voert zij verschillende argumenten aan.

Milieueffectrapportage

2.4. De vereniging voert aan dat met de vaststelling op 29 juni 2005 van het Streekplan Gelderland 2005 de Partiele herziening inzake Kernhem-Ede van het Streekplan Gelderland 1996 van 12 september 2001 (hierna: de partiële herziening) is vervallen. Hiermee is volgens de vereniging ook de aanwijzing in de

partiële herziening van de woningbouwlocatie Kernhem voor 3.500 woningen als concrete beleidsbeslissing vervallen. Derhalve moet volgens haar het onderhavige plan, bezien in samenhang met het bestemmingsplan 'Woongebied Kernhem', worden aangemerkt als de eerste beslissing die de bouw van meer dan 2.000 woningen mogelijk maakt in het buitengebied, zodat opnieuw een milieueffectrapportage (hierna: m.e.r.) had moeten worden uitgevoerd. De vereniging is van mening dat niet kan worden volstaan met een actualisering van het aan de partiële herziening ten grondslag gelegde milieueffectrapport. Voorts dient een nieuw milieueffectrapport te worden gemaakt, nu het onderhavige plan naast woningbouw ook voorziet in de bouw van het voorzieningencluster en het onderhavige plangebied afwijkt van het gebied waarvoor eerdergenoemd milieueffectrapport is gemaakt.

2.5. Bij de partiële herziening is de woningbouwlocatie Kernhem voor maximaal 3.500 woningen aangewezen als concrete beleidsbeslissing. Ten behoeve van deze activiteit is een milieueffectrapport (hierna: het MER) gemaakt. In de op de partiële herziening betrekking hebbende uitspraak van 1 mei 2002, in zaak nr. 200105355/1, heeft de Afdeling onder meer geoordeeld dat de partiële herziening het eerste ruimtelijke plan is dat in de mogelijkheid van woningbouw voorziet en dat de beroepsgronden betreffende het MER en de m.e.r.-procedure geen doel treffen, en heeft zij, voor zover hier van belang, het beroep van de vereniging tegen de in de partiële herziening vervatte concrete beleidsbeslissing ongegrond verklaard.

2.6. Bij uitspraak van 21 januari 2009, in zaak nr. 200800347/1, waarin onder meer het beroep van de vereniging tegen de goedkeuring van het bestemmingsplan 'Woongebied Kernhem' aan de orde is geweest, heeft de Afdeling overwogen dat nu een bestemmingsplan voorligt, dat ziet op een onderdeel van dezelfde activiteit op dezelfde locatie als waarvoor op grond van het voorheen geldende Besluit milieu-effectrapportage 1994 al, ten behoeve van een in een streekplan vervatte concrete beleidsbeslissing, een besluit-m.e.r. is uitgevoerd, gelet op het in artikel II van het Besluit van 16 augustus 2006 tot wijziging van het Besluit milieu-effectrapportage 1994 (Stb. 2006,

388) opgenomen overgangsrecht, geen verplichting meer bestond voor dit plan een m.e.r. uit te voeren. De Afdeling ziet geen aanleiding hier voor het thans voorliggende plan anders over te oordelen.

2.6.1. De Afdeling overweegt voorts dat door de raad onweersproken is gesteld dat wat betreft 180 woningen in de wijk Veldhuizen A sprake is van vervangende nieuwbouw. Gelet op de uitspraak van de Afdeling van 1 oktober 2003, in zaak nr. 200202033/1, wordt de vervangende nieuwbouw van 180 bestaande woningen in de wijk Veldhuizen A voor de omvang van de m.e.r.-plichtige activiteit buiten beschouwing gelaten, zodat terecht in zoverre rekening is gehouden met de bouw van ongeveer 434 woningen op het thans aan de orde zijnde gedeelte van de woningbouwlocatie Kernhem.

Met eerdergenoemd bestemmingsplan 'Woongebied Kernhem' wordt voorzien in de bouw van 3.000 woningen op de woningbouwlocatie Kernhem. De raad heeft zich terecht op het standpunt gesteld dat de in het onderhavige plan voorziene 434 woningen vallen onder de resterende 500 woningen waarvoor het MER is gemaakt.

2.6.2. Voor zover de vereniging erop wijst dat het plan de bouw van woningen mogelijk maakt buiten het gebied waarvoor het MER is opgesteld, wordt overwogen dat, gelet op de omvang van het gebied waarop het MER ziet, slechts sprake is van een kleine uitbreiding van het oorspronkelijke gebied. De vereniging heeft niet aannemelijk gemaakt dat deze afwijking zodanig is dat de gegevens die in het MER zijn opgenomen redelijkerwijs niet meer aan het onderhavige plan ten grondslag gelegd hadden kunnen worden. Wat betreft het voorzieningencluster overweegt de Afdeling in overeenkomstige zin. In het MER kunnen aanknopingspunten gevonden worden dat met een dergelijk cluster rekening is gehouden. Gelet op de omvang van de woningbouwlocatie kan dit bovendien als een te verwachten ontwikkeling voor de woonwijk worden beschouwd.

2.6.3. Gelet op het vorenstaande heeft het college zich terecht op het standpunt gesteld dat voor het onderhavige plan geen nieuw MER behoefte te worden gemaakt.

Winkelvloeroppervlak

2.7. De vereniging stelt dat het plan ten onrechte voorziet in 4.500 m² verhuurbaar vloeroppervlak voor detailhandel ter plaatse van het voorzieningencluster. Daartoe voert zij aan dat hierdoor de exploitatiemogelijkheden van ondernemers in de gemeente Ede negatief worden beïnvloed. In het rapport 'Marktverkenning commerciële functies in voorzieningencentrum Kernhem/Veldhuizen A te Ede' van 8 september 2000 (hierna: het rapport Marktverkenning) is volgens de vereniging bij de berekeningen ten onrechte rekening gehouden met de bouw van woningen in vlek C van de wijk Kernhem, nu realisering daarvan niet zal plaatsvinden gedurende de onderhavige planperiode. Verder wijst zij erop dat ook in het deskundigenbericht staat dat in de gemeente Ede reeds sprake is van een overschot aan winkelvloeroppervlak.

2.8. Het college heeft zich op het standpunt gesteld dat het toevoegen van 4.500 m² verhuurbaar vloeroppervlak voor detailhandel niet zodanige gevolgen heeft voor de exploitatiemogelijkheden van ondernemers in de gemeente Ede dat hij daarin aanleiding had moeten zien goedkeuring aan het plan te onthouden.

2.9. Met het verdiepen van de N224 en de bouw van het voorzieningencluster op een heuvel boven de N224 wordt volgens de plan-toelichting beoogd de fysieke barrière tussen de wijken Kernhem en Veldhuizen A op te heffen en de wijk Kernhem te verbinden aan de bestaande stedenbouwkundige structuur van de gemeente Ede. Het plan voorziet ter plaatse van het voorzieningencluster onder meer in maximaal 4.500 m² verhuurbaar vloeroppervlak voor detailhandel om het voorzieningenniveau van met name de wijk Kernhem te verhogen.

In het rapport Marktverkenning staat dat ter plaatse van het voorzieningencluster ruimte is voor een winkelcentrum van ongeveer 2.800 m² verhuurbaar vloeroppervlak indien geen rekening wordt gehouden met woningbouw in vlek C van de uitbreidingswijk Kernhem. Indien wel rekening wordt gehouden met woningbouw in vlek C, is sprake van een uitbreidingsruimte van ongeveer 3.500 m² verhuurbaar vloeroppervlak voor detailhandel.

2.10. Uit het hierboven genoemde rapport volgt dat het toevoegen van 4.500 m² verhuur-

baar vloeroppervlak voor detailhandel, in ieder geval in eerste instantie, zal leiden tot een overschot aan verhuurbaar vloeroppervlak, zodat niet is uitgesloten dat sprake kan zijn van enige omzetsdaling en overaanbod in een branche. De vereniging heeft met een tegenrapport noch anderszins aannemelijk gemaakt dat sprake zal zijn van grootschalige omzetsdaling en bedrijfsbeëindiging. Gelet op het verhandelde ter zitting is de vrees van de vereniging daarvoor enkel gebaseerd op vermoedens harerzijds. Vanwege de schaal-grootte van de gemeente Ede en mede gelet op het deskundigenbericht, waarin staat dat het toevoegen van 4.500 m² verhuurbaar vloeroppervlak geen verstoring van de detailhandel-structuur tot gevolg zal hebben, heeft het college zich in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat geen sprake is van ernstige gevolgen voor de zittende ondernemers. Voorts heeft hij, gelet op het karakter van de uitbreidingswijk Kernhem, rekening kunnen houden met een groeiend inwoneraantal. Gelet op het vorenstaande heeft het college zich in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat voldoende rekening is gehouden met de belangen van de zittende ondernemers.

Beeldkwaliteitplan

2.11. Het betoog van de vereniging dat ten onrechte niet gelijktijdig met het bestemmingsplan een beeldkwaliteitplan is vastgesteld, waardoor hiertegen geen rechtsmiddelen openstaan, faalt. Artikel 12 van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 noch enig ander wettelijk voorschrift bepaalt dat een beeldkwaliteitplan onderdeel moet uitmaken van een bestemmingsplan.

Hydrologie

2.12. Verder voert de vereniging aan dat onvoldoende is onderzocht wat de gevolgen zijn van het verdiept aanleggen van de N224 en overige in het plangebied voorziene bebouwing in verband met de stand van het grondwater in het plangebied. Volgens de vereniging heeft het college zich ten onrechte gebaseerd op oude gegevens. Verder wijst zij op de bestaande wateroverlast in de wijk Kernhem. Volgens de vereniging zijn de voorziene waterbergingen te klein, nu sprake is van een reeds verzadigde bodem door de bestaande hoge grondwaterstand en is ten onrechte bij de be-

rekeningen geen rekening gehouden met andere aan te leggen verhardingen in het plangebied, zoals straten en terrassen. Voorts is volgens haar onvoldoende onderzoek gedaan naar de gevolgen van de in het plan voorziene ontwikkelingen voor de grondwaterstand ter plaatse van de stuwal van de Gelderse Vallei in het Centraal Veluws Natuurgebied.

2.13. Het college heeft zich op het standpunt gesteld dat in het kader van de planvorming een uitgebreid geotechnisch en geohydrologisch onderzoek is uitgevoerd. Verder is uitvoerig overleg gevoerd met het waterschap Vallei en Eem (hierna: het waterschap). De resultaten van het onderzoek en het overleg zijn verwerkt in een waterhuishoudkundig plan waarmee het waterschap heeft ingestemd.

2.14. Volgens de plantoelichting is het uitgangspunt voor het waterhuishoudkundige systeem geweest dat neerslag bij voorkeur wordt vastgehouden op de plaats waar hij valt en, indien dit niet mogelijk is, wordt geborgen in oppervlaktewater. Verder staat daarin dat al in 2006 met het waterschap overleg is gevoerd over de gevolgen van de voorziene ontwikkelingen voor de waterhuishouding in het plangebied en de daaraan te stellen randvoorwaarden. Het uitgangspunt van het waterschap is dat vanwege het plan geen verslechtering mag optreden wat betreft de huidige waterhuishoudkundige en rioleringsaspecten.

2.14.1. In het kader van de bestemmingsplan-procedure is op verzoek van de raad door Grontmij Nederland B.V. onderzoek gedaan naar de waterhuishoudkundige gevolgen van het plan. De resultaten van dit onderzoek zijn neergelegd in het rapport 'Watertoets en waterparagraaf, Voorzieningencluster Ede' van 23 januari 2007 (hierna: het Grontmij rapport). In het Grontmij rapport staat onder meer dat het hemelwater van het verharde oppervlak ten noorden van de N224 zal worden geïnfiltreerd in de bodem. Voorts zal het hemelwater van het verharde oppervlak ten zuiden van de N224 worden afgevoerd op oppervlakkige infiltratievoorzieningen en eventueel op een bergingsvijver. Verder staat in het Grontmij rapport dat zowel ten noorden als ten zuiden van de N224 voldoende ruimte beschikbaar is voor infiltratie, respectievelijk voor berging in oppervlaktewater. Verder is in het Grontmij rapport specifiek aandacht besteed aan grondwater en regenwater in relatie

tot het verdiepen van de N224. De tunnel zal waterdicht moeten worden aangelegd en voor de verdiepte tunnelbak geldt dat het afvloeiende hemelwater zal worden opgevangen en afgepompt naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie. Verder staat in het Grontmij rapport dat de aanleg van een verdiepte sporthal een verwaarloosbaar effect heeft op de grondwaterhuishouding.

Aan de hand van de resultaten van het onderzoek en van het met het waterschap gevoerde overleg zijn randvoorwaarden geformuleerd die in de van de plantoelichting deel uitmakende waterparagraaf zijn opgesomd. Daarin staat onder meer dat het plan niet mag leiden tot een vergroting van de afvoer en dat er voldoende ruimte dient te zijn voor het vasthouden en bergen van water in het plangebied. Verder mag geen verlaging van de gemiddelde grondwaterstand plaatsvinden zodat geen nadelige effecten op de omgeving kunnen ontstaan.

2.15. Anders dan de vereniging stelt is in het Grontmij rapport behalve met de in het plan voorziene gebouwen ook rekening gehouden met overige verhardingen zoals wegen. In dit verband staat in het deskundigenbericht dat de bij het onderzoek gebruikte bebouwingspercentages enigszins afwijken van de in het plan opgenomen bebouwingspercentages, maar deze afwijkingen zijn volgens het deskundigenbericht niet zodanig groot dat deze van invloed zijn op de conclusies van het rapport. Verder staat in het deskundigenbericht dat onderzoek is gedaan naar de waterspecien die relevant zijn voor het plangebied en dat daarbij geen gebruik is gemaakt van oude gegevens of onderzoeken. De vereniging heeft met een tegenrapport noch anderszins aanmerkelijk gemaakt dat het Grontmij rapport zodanige onjuistheden bevat of leemten in kennis vertoont, dat het college zich hierop niet heeft kunnen baseren. De Afdeling ziet geen aanleiding voor het oordeel dat onvoldoende onderzoek is gedaan naar de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding in het plangebied. Nu uit de waterparagraaf voorts volgt dat, indien rekening wordt gehouden met de daarin genoemde randvoorwaarden, van de in het plan voorziene ontwikkelingen geen negatieve effecten op de waterhuishouding zijn te verwachten, heeft het college zich in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat de

door de vereniging gestelde vrees voor wateroverlast ongegrond is. Daarbij heeft het college in aanmerking kunnen nemen dat het waterschap met de waterparagraaf heeft ingestemd. 2.15.1. Nu één van de in de waterparagraaf opgenomen randvoorwaarden is dat geen verlaging van de gemiddelde grondwaterstand mag plaatsvinden, heeft het college zich voorts in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat in zoverre geen negatieve gevolgen van het plan te verwachten zijn voor de omgeving en daarmee ook niet voor de grondwaterstand ter plaatse van de stuwwal van de Gelderse Vallei in het Centraal Veluws Natuurgebied.

Flora- en faunawet

2.16. De vereniging vreest voor nadelige gevolgen die het plan kan hebben voor vleermuizen. Volgens haar zal de vliegroute van vleermuizen van het vleermuisreservaat ten noordoosten van het plangebied, langs de N224 en naar de vijvers in de wijk Veldhuizen A, ernstig worden verstoord door de verbreding van de N224 en de bouw van het voorzieningencentrum. Verder wijst zij op de negatieve gevolgen van de voorziene woontorens voor de vleermuissoorten in het Veense Laantje. Volgens de vereniging had inzicht moeten worden gegeven in de noodzakelijke mitigerende en compenserende maatregelen en hadden deze in het plan moeten worden neergelegd. Het college verwijst volgens haar in dit verband ten onrechte naar de ontheffingsprocedure. Voorts stelt de vereniging dat het college ten onrechte is uitgegaan van het rapport 'Ecologisch onderzoek voorzieningencluster Kernhem-Veldhuizen' van februari 2003 (hierna: rapport Ecologisch onderzoek).

2.17. Het college heeft zich op het standpunt gesteld dat, gelet op de uitgevoerde onderzoeken naar de gevolgen van het plan voor de in het plangebied voorkomende vleermuizen en de voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen, de verwachting gerechtvaardigd is dat de benodigde ontheffing krachtens de Flora- en faunawet (hierna: Ffw) zal worden verleend.

2.18. Naast het voorzieningencluster dat is voorzien op een heuvel boven de provinciale weg N224, voorziet het plandeel met de bestemming 'Woongebied 1 (WG1)' in het oosten van het plangebied, tussen het Veense Laantje, de N224 en de Lunterseweg, in een

woontoren met een goothoogte van 38 meter. Verder wordt in het zuidoosten van het plangebied, tussen de N224 en de Proosdijerveldweg, een nieuwe waterpartij aangelegd, waarin op gronden met de hiervoor genoemde bestemming twee woontorens met een goothoogte van 21 meter zijn voorzien.

2.19. Ingevolge artikel 10 van de Ffw is het verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Ingevolge artikel 11 is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

In artikel 75 is bepaald dat vrijstelling of ontheffing kan worden verleend van de voormelde verboden.

2.20. In opdracht van het gemeentebestuur is door Ecologisch adviesbureau STL onderzoek gedaan naar de natuurwaarden in het plangebied. Uit dit onderzoek van februari 2003 is onder meer naar voren gekomen dat in en nabij het plangebied de ruige dwergvleermuis, de grootoorvleermuis, de rosse vleermuis, de watervleermuis, de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger voorkomen. Deze vleermuissoorten zijn genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

In het noorden van de gemeente Ede zijn verschillende projecten voorzien. Naast de in het onderhavige plan opgenomen ontwikkelingen, wordt tevens voorzien in nieuwe woningbouw in een ander deel van de wijk Kernhem en in de verdubbeling van de N224. Het gemeentebestuur heeft aan Arcadis en Natuurbalans verzocht de effecten van al deze ontwikkelingen voor de leefomgeving van de vleermuizen integraal te beoordelen. De resultaten van het onderzoek zijn neergelegd in het rapport 'Natuurtoets Ede-Noord, gevolgen voor vleermuizen' van 28 december 2007 (hierna: rapport Natuurtoets).

In het rapport Natuurtoets staat dat de laanstructuur van de Doolhoflaan, de Kernhemse Laan en het Veense Laantje de ruggengraat vormt van de populaties vleermuizen in het onderzoeksgebied. Langs deze as liggen verblijfplaatsen van de watervleermuis, de rosse vleermuis en de grootoorvleermuis en baltsplaatsen van de ruige dwergvleermuis en de

gewone dwergvleermuis. Voorts vormt volgens het rapport Natuurtoets de laanstructuur voor alle eerdergenoemde soorten, behalve voor de rosse vleermuis, de belangrijkste vliegroute naar foerageergebieden.

In het rapport Natuurtoets zijn mitigerende maatregelen aangegeven die getroffen dienen te worden om verstoring van eerdergenoemde vleermuissoorten te voorkomen. Allereerst dient de sloop van gebouwen in de wijk Veldhuizen op zorgvuldige wijze te worden voorbereid en uitgevoerd. Verder kunnen de gevolgen van het plan voor de grootoorvleermuis en de rosse vleermuis ter plaatse van het Veense Laantje voldoende worden beperkt door het kappen van bomen zoveel mogelijk achterwege te laten, de toegang tot het Veense Laantje te beperken, geen kunstverlichting te plaatsen en de instraling van omliggende bebouwing bij het Veense Laantje te beperken. Voorts wordt volgens het rapport Natuurtoets door de verbreding van de N224 en de bouw van het voorzieningencluster de vliegroute van vleermuizen naar foerageergebieden bij waterpartijen in de wijk Veldhuizen A ernstig verstoord. De vliegroute kan evenwel worden behouden door instandhouding van de aaneengeschakelde lijnvormige beplanting in de woongebieden, door aan de zuidzijde van het voorzieningencluster een verbinding te maken en door op de oversteeklocaties over de N224 hop-overs te creëren. Voorts wordt in het rapport Natuurtoets aangeraden nieuwe foerageergebieden te creëren. De aantasting van de vliegroute leidt volgens het rapport Natuurtoets wat betreft de watervleermuis tot een verstoring, maar de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie van de watervleermuis kan met voormelde maatregelen worden gewaarborgd.

2.21. De vragen of voor de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt, dan wel een ontheffing op grond van de Ffw nodig is en zo ja, of deze ontheffing kan worden verleend, komen in beginsel pas aan de orde in een procedure op grond van de Ffw. Dat doet er niet aan af dat het college geen goedkeuring aan het plan had mogen verlenen, indien en voor zover hij op voorhand in redelijkheid had moeten inzien dat de Ffw aan de uitvoerbaarheid van het plan in de weg staat.

2.21.1. Ter voorbereiding van de planvaststelling is, mede gelet op de onderzoeksverplichting

in artikel 9 van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 (hierna: Bro 1985), onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van het plan voor de natuurwaarden in het plangebied. Vervolgens is in het kader van de beslissing omtrent de goedkeuring van het plan aanvullend onderzoek naar de natuurwaarden gedaan. De resultaten van dat onderzoek zijn neergelegd in het rapport Natuurtoets. Artikel 9 van het Bro 1985, noch enige andere bepaling staat er aan in de weg dat de raad alsnog aanvullend onderzoek overlegt, voorafgaand aan het besluit omtrent goedkeuring van het bestemmingsplan. In dat geval kan het college dit onderzoek bij zijn besluitvorming betrekken. Gelet hierop treft het betoog van de vereniging dat, gelet op de omstandigheid dat het rapport Natuurtoets dateert van na de vaststelling van het plan, het plan is vastgesteld in strijd met de bij het nemen van een besluit te betrachten zorgvuldigheid, geen doel. Mede gelet op hetgeen het college ter zitting heeft gesteld, ziet de Afdeling voorts geen aanleiding voor twijfel dat hij het rapport Natuurtoets bij zijn beoordeling heeft betrokken.

In hetgeen de vereniging heeft aangevoerd ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat het rapport Natuurtoets zodanige onjuistheden bevat of leemten in kennis vertoont dat niet van de daarin opgenomen bevindingen zou mogen worden uitgegaan. Door de vereniging is met een tegenrapport noch anderszins aannemelijk gemaakt dat de voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen niet effectief zouden zijn. Hierbij neemt de Afdeling in aanmerking dat volgens het deskundigenbericht vleermuizen met het creëren van hop-overs, het aanplanten van grote bomen en het aanleggen van waterplassen te sturen zijn in hun vliegroute en de negatieve gevolgen van de voorziene bebouwing ter plaatse van het Veense Laantje zoveel mogelijk kunnen worden beperkt door het stellen van randvoorwaarden aan de wijze van bouwen en de daarbij te gebruiken materialen. Nu het bestemmingsplan niet in de weg staat aan de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen, mede in aanmerking genomen dat de raad ter zitting heeft verklaard dat de in het rapport Natuurtoets opgenomen maatregelen zullen worden uitgevoerd, heeft het college zich op het standpunt kunnen stellen dat de Ffw niet aan de uitvoer-

baarheid van de plandelen in de weg staat. Wat betreft het betoog van de vereniging dat de maatregelen ten onrechte niet in het plan zijn opgenomen wordt ten slotte overwogen dat hiertoe geen verplichting bestaat.

Conclusie

2.22. De conclusie is dat hetgeen de vereniging heeft aangevoerd geen aanleiding geeft voor het oordeel dat het college zich niet in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat het plan in zoverre niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening.

In het aangevoerde wordt evenmin aanleiding gevonden voor het oordeel dat het bestreden besluit in zoverre anderszins is voorbereid of genomen in strijd met het recht.

Het beroep is ongegrond.

Proceskosten

2.23. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

3. Beslissing

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State

Recht doende in naam der Koningin:
verklaart het beroep ongegrond.

NOOT

In de onderhavige uitspraak over bestemmingsplan 'Voorzieningencluster Het Nieuwe Landgoed' worden twee uitspraken bevestigd. De uitspraak over bestemmingsplan 'Woongebied Kernhem' van 21 januari 2009 «JM» 2009/31 en de uitspraak over bestemmingsplan 'Laag Koningshoef' van 1 oktober 2003 (nr. 200202033/1).

Appellant heeft in beroep tegen het bestemmingsplan 'Voorzieningencluster Het Nieuwe Landgoed' dezelfde beroepsgrond ingediend als tegen het bestemmingsplan 'Woongebied Kernhem'. Er zou ten onrechte geen m.e.r.-procedure zijn doorlopen. Het bestemmingsplan zou volgens appellant gezien moeten worden als het eerste plan dat in de aanleg van de woningen voorziet. De partiële herziening van het streekplan, welke middels een concrete beleidsbeslissing in 1996 in de woningbouw voorzag en waarvoor destijds een MER is opgesteld, zou namelijk vervallen zijn met inwerkingtreding van het nieuwe streekplan in 2005.

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State volgt deze redenering niet en geeft net als in de uitspraak over 'Woongebied Kernhem' aan dat er slechts één keer een besluit-m.e.r.-procedure doorlopen hoeft te worden als het gaat om dezelfde activiteit die in verschillende plannen/besluiten mogelijk wordt gemaakt. Voor de verdere inhoud van deze beroepsgrond en de overwegingen van de Afdeling daarover verwijs ik naar mijn annotatie in «JM» 2009/31.

Zoals geschreven, wordt in de onderhavige uitspraak ook de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak over het bestemmingsplan 'Laag Koningshoef' van 1 oktober 2003 (nr. 200202033/1) bevestigd. De gemeenteraad van Ede heeft gesteld dat de 614 woningen waarin het bestemmingsplan voorziet, passen binnen de partiële herziening van het streekplan en het MER dat daarvoor is opgesteld. Hiervoor moet de raad een 'saldobenadering' hanteren. De partiële herziening voorzag in 3.500 woningen. Het bestemmingsplan 'Woongebied Kernhem' dat eerder is vastgesteld en goedgekeurd dan het onderhavige bestemmingsplan, voorziet in 3.000 woningen. Planologisch was er op basis van de partiële herziening dus nog ruimte voor 500 woningen. Het onderhavige bestemmingsplan voorziet in 614 woningen. Echter, 180 reeds bestaande woningen worden vervangen door nieuwe woningen. Deze kunnen buiten beschouwing worden gelaten. Per saldo is er dus maar sprake van $614 - 180 = 434$ nieuwe woningen. Deze 'saldobenadering' werd op soortgelijke wijze ook gehanteerd bij de vaststelling en goedkeuring van het bestemmingsplan 'Laag Koningshoef' te Amsterdam. Dit bestemmingsplan betrof een deel van de wijk Bijlmermeer en beoogde de bouw van 270 woningen mogelijk te maken in het kader van een hoogwaardige vernieuwing van de wijk. De Afdeling stelde dat het plan niet op zichzelf stond, maar dat het gezien moest worden als onderdeel van het plan om de gehele Bijlmermeer te vernieuwen. Dit totale plan voorzag in de sloop van 6.500 woningen, de bouw van 7.450 woningen en een aanzienlijke uitbreiding van winkel- en kantooroppervlakte alsmede van andere voorzieningen. Wat betreft de woningbouw wordt de hoogbouw met name vervangen door laagbouw. De Afdeling is in deze zaak met de raad van Stadsdeel Amsterdam Zuidoost en het col-

lege van gedeputeerde staten van Noord-Holland van oordeel dat de vervangende nieuwbouw van 6.500 woningen buiten beschouwing kan worden gelaten bij het beoordelen of de m.e.r.-(beoordelings)plichtige drempelwaarde wordt overschreden. De Afdeling hanteert hiervoor twee redenen: 1) de drempelwaarde in het Besluit m.e.r. 1994 knoopt aan bij het aantal woningen en niet bij de uitvoering van de woningen (hoog- of laagbouw). Dat er, zoals in dit geval, sprake is van een toename aan bebouwd oppervlak moet derhalve geacht worden geen reden te zijn voor een m.e.r.-plicht. 2) Volgens de Nota van Toelichting (NvT) bij de wijziging van het Besluit m.e.r. 1994 (Stb. 1999, 224, p. 73) valt het vervangen van bestaande woningen door nieuwbouw bij de m.e.r.-beoordelingsplicht (onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r. 1994) niet onder de betrokken activiteit. Aangezien de formulering van de activiteit en van de drempelwaarde voor woningbouw in onderdeel C en D van de bijlage bij het Besluit m.e.r. 1994 hetzelfde is, geldt hetzelfde voor de beoordeling van de m.e.r.-plicht (onderdeel C van de bijlage bij het Besluit m.e.r. 1994). Dit in aanmerking genomen, stelde de Afdeling in dit geval vast dat de vernieuwing van de Bijlmermeer daadwerkelijk de bouw van 950 woningen (7.450 – 6.500) omvatte.

In de bedoelde NvT bij de wijziging van het Besluit m.e.r. 1994 staat inderdaad letterlijk bij categorie D11.1 en D11.2 (woningen en stadsprojecten): 'Woningbouwprojecten die op renovatie gerichte nieuwbouw (verbeteren van bestaande woningen of het vervangen van deze door nieuwbouw) betreffen, vallen niet onder deze categorie'. Ook in de NvT bij het oorspronkelijke Besluit m.e.r. 1994 (Stb. 1994, 540, p. 87) stond al bij de categorie stadsprojecten (D. 19): 'Woningbouwprojecten waarbij het gaat om op renovatie gerichte nieuwbouw (verbeteren of bestaande woningen vervangen door nieuwbouw) vallen niet onder deze categorie'. De categorie woningbouw bestond destijds nog niet in onderdeel D. Na de wijziging in 1999 is de formulering van de activiteit en de drempelwaarde van categorie C11.1 en D11.1 niet meer gewijzigd.

Zes jaar na dato wordt de uitspraak over bestemmingsplan 'Laag Koningshoef' bevestigd in onderhavige uitspraak. In de tussenliggende periode is bij mijn weten slechts één uitspraak

gedaan over de saldobenadering, waarin geoordeeld werd dat de saldobenadering niet toegepast mocht worden. Dit was de uitspraak over bestemmingsplan 'Wijnhavenkwartier', te Den Haag (ABRvS, 20 juli 2005, «JM» 2005/81). Dit bestemmingsplan voorzag in de herontwikkeling van twee hoge gebouwen van de Rijks-overheid, het wooncomplex Zwarte Madonna en enige detailhandel. In beroep werd hier aangevoerd dat ten onrechte geen m.e.r.-beoordeling had plaatsgevonden. De Afdeling oordeelde dat sprake was van een stadsproject, gezien de verschillende functies die mogelijk werden gemaakt in het bestemmingsplan. Verweerder stelde dat de m.e.r.-beoordelingsplichtige drempelwaarde voor stadsprojecten niet werd overschreden, omdat, net als in de zaak 'Laag Koningshoef', het reeds bestaande kantooroppervlak dat zou worden vervangen buiten beschouwing kon blijven. Zoals geschreven, oordeelde de Afdeling hier dat de saldobenadering niet gehanteerd kon worden.

Hierbij nam zij in aanmerking dat met het plan beoogd was de bestaande bebouwing geheel te slopen en te vervangen en dat geen sprake was van een bestaand ongewijzigd blijvend gedeelte. Daarnaast kent de omschrijving van de activiteit stadsproject in het Besluit m.e.r. 1994 niet alleen de uitvoering van een dergelijk project, maar ook de wijziging en uitbreiding ervan. Aangezien de kantoren zouden worden opgericht op een andere locatie in het plangebied en het vloeroppervlak van reeds bestaande functies aanzienlijk werd vergroot, was sprake van wijziging en uitbreiding, waardoor het bestaande kantooroppervlak niet buiten beschouwing gelaten kon worden. De verwijzing van verweerder naar 'Laag Koningshoef' ging niet op, omdat 'Laag Koningshoef' een op renovatie gericht woningbouwproject als bedoeld in de NvT betrof terwijl bestemmingsplan 'Wijnhavenkwartier' kantoren mogelijk maakte in plaats van woningen.

De Afdeling heeft in de twee genoemde uitspraken en de onderhavige uitspraak de tekst van het Besluit m.e.r. 1994 en de NvT daarbij nauwkeurig gevolgd. Vervangende nieuwbouw kan alleen bij woningbouwprojecten buiten beschouwing worden gelaten. Zo staat het in de NvT. In de NvT is niet specifiek ingegaan op kantoorruimte. Daarnaast is in het Besluit m.e.r. 1994 bij de activiteit 'stadsproject' aangegeven dat het naast de uitvoering van een

dergelijk project ook gaat om de wijziging of uitbreiding ervan, terwijl dat niet is opgenomen bij de categorie 'woningbouw'. Dit is volgens mij de enige verklaring die gegeven kan worden voor het verschil tussen de uitspraken over 'Laag Koningshoef' en 'Voorzieningencluster Het Nieuwe Landgoed' enerzijds en 'Wijnhavenkwartier' anderzijds.

Het extra argument dat de Afdeling gebruikt in de uitspraak over 'Wijnhavenkwartier', dat de saldobenadering niet gehanteerd kon worden 'omdat met het plan beoogd was de bestaande bebouwing geheel te slopen en te vervangen en dat geen sprake was van een bestaand ongewijzigd blijvend gedeelte', is mijns inziens geen verklaring voor het verschil tussen het beoordelen van de m.e.r.(beoordelings)-plicht voor woningbouw en voor kantoorruimte binnen een stadsproject. Bij de 'renovatie' van de woningen in 'Laag Koningshoef' was immers ook sprake van sloop. Overigens wordt normaal gesproken onder renovatie geen sloop verstaan, maar wordt dit hier in de NvT wel onder verstaan.

Van den Biggelaar geeft in haar annotatie (M&R, 2005/10, 103) bij de uitspraak over 'Wijnhavenkwartier' aan dat zij denkt dat het verschil tussen 'Laag Koningshoef' en 'Wijnhavenkwartier' verklaard kan worden doordat bij 'Laag Koningshoef' alleen sprake was van 'nieuw voor oud', terwijl bij 'Wijnhavenkwartier' gesproken kon worden van een geheel nieuw project, ook gezien het feit dat de kantoren op een nieuwe locatie in het plangebied gerealiseerd zouden worden. Ik denk ook niet dat dat de verklaring is. Bij 'Laag Koningshoef' werd immers aangegeven dat hoogbouw veranderde in laagbouw, waardoor het oppervlak bebouwing zou vergroten. Zoals ik die uitspraak lees werden ook daar dus woningen gebouwd op 'nieuwe locaties'. Dat brengt overigens misschien nog wel meer milieu-implicaties met zich mee dan bebouwing vervangen voor bebouwing met een andere functie zoals bij het 'Wijnhavenkwartier'.

Nogmaals, volgens mij is de verklaring voor het verschil tussen woningen en kantoren alleen gelegen in een strikte opvatting van de tekst van het Besluit m.e.r. 1994 en de NvT daarbij. Alleen de wetgever kan aangeven waarom is gekozen voor dit verschil. En daar ben ik wel benieuwd naar, want ik vraag me af

of de milieugevolgen van woningen en van kantoorruimten zo verschillend zijn.

Pieters heeft in zijn annotatie «JM» 2005/81 bij 'Wijnhavenkwartier', waarin hij ook de uitspraak over 'Laag Koningshoef' behandelt, aangegeven dat hij van mening is dat het toepassen van saldering niet klopt. 'Er kleven sowieso grote milieueffecten aan het afbreken van zulke grote aantallen woningen, dat zelfs het afbreken in zichzelf al bijna een MER rechtvaardigt. Maar belangrijker is dat de m.e.r.-(beoordelings)plicht zich richt op de omvang van de nieuw te realiseren activiteit.'

Ik ben het niet met hem eens. Wel met het feit dat sloop ook kan leiden tot (tijdelijke) milieueffecten. Maar niet met de suggestie dat daarvoor een m.e.r.(beoordeling)-procedure moet worden doorlopen. De alternatievenvergelijking die centraal staat in m.e.r. is bij de genoemde m.e.r.-plichtige activiteiten (woningbouw en stadsprojecten) gezien de aard van het m.e.r.-plichtige besluit (een bestemmingsplan), met name gericht op locatiealternatieven. Zo staat het ook in de NvT bij het oorspronkelijke Besluit m.e.r. 1994, wat is herhaald in de NvT bij de wijziging van het Besluit in 1999: 'Bij de besluitvorming over woningbouw concentreert de toepassing van milieu-effectrapportage zich vooral op het aspect van de afweging van verschillende alternatieve locaties'.

Wellicht zijn er projecten te verzinnen waarbij het beter voor het milieu is als de nieuwe, vervangende woningen op een andere locatie gebouwd worden dan waar de bestaande woningen op dat moment gelegen zijn. Ik denk echter dat het meestal zo zal zijn dat het vervangen van woningen op de huidige locatie minder milieugevolgen zal hebben dan het bouwen op een nieuwe locatie inclusief nieuw aan te leggen infrastructuur. Bij 'renovatie'-projecten zal de vergelijking van locatiealternatieven dan ook vaak weinig toegevoegde waarde hebben. In plaats van een vergelijking tussen locaties zou gekozen kunnen worden om inrichtingsalternatieven te vergelijken in een MER. Onderzocht zou kunnen worden wat de meest optimale manier is om de woningen te plaatsen en welke milieuvriendelijke maatregelen getroffen kunnen worden bij de bouw van de woningen. Wat mij betreft hoeft daar geen MER voor gemaakt te worden. Natuurlijk hoop ik dat een gemeente nadenkt over de mogelijkheden van warmte-koude-opslag en andere vernuftige

technieken die goed zijn voor het milieu, maar daar is mijns inziens geen m.e.r.-procedure voor nodig. Bovendien vindt een dergelijke afweging – als het goed is – bij de vaststelling van een bestemmingsplan al plaats in het kader van een ‘goede ruimtelijke ordening’. Afsluitend wil ik nog wijzen op een interessante uitspraak van het Europese Hof van Justitie (25 juli 2008, C142/07) inzake prejudiciële vragen die door een rechterlijke instantie in Spanje zijn gesteld. Het ging hier om een project om de gehele ringweg van Madrid te verbeteren en te vernieuwen, waaronder ook begrepen het ondergronds aanleggen van delen van de weg. Het Hof stelt dat het al eerder heeft aangegeven dat de (gewijzigde) m.e.r.-richtlijn een zeer ruime werkingssfeer heeft. Verder stelt het Hof ‘dat de omstandigheid dat bijlage I, punt 7, sub b en c van de gewijzigde richtlijn betrekking heeft op projecten inzake de aanleg van de daarin vermelde soorten wegen, terwijl het hoofddoel projecten ter vernieuwing en verbetering van een bestaande weg betreft, niet betekent dat deze laatste projecten uitgesloten zijn van de werkingssfeer van de gewijzigde richtlijn. Een project ter vernieuwing van een weg dat geleet op de omvang en modaliteiten ervan kan worden gelijkgesteld met de aanleg van een weg, kan immers worden geacht betrekking te hebben op een aanleg in de zin van die bijlage.’ Deze interpretatie volgens, zou ‘de bouw van woningen’ uit categorie C11.1 en D11.1 van het Besluit m.e.r. 1994 wellicht ook zo uitgelegd moeten worden dat hieronder ook het vervangen van woningen valt. Echter, de NvT bij het Besluit m.e.r. 1994 voorkomt een dergelijke uitleg. Of dit juridisch gezien klopt is de vraag. Daarbij zij overigens wel aangetekend dat het (gedeeltelijk) ondergronds aanleggen van een weg waarschijnlijk leidt tot een groter verschil in milieugevolgen met de bestaande situatie dan het vervangen van woningen.

Poortinga

Natuurbescherming

100

Bestrijden ganzen – Utrecht

Uitspraak van de Voorzieningenrechter van de rechtbank Utrecht
3 juni 2009, nr. SBR 09/1434
(mr. Van Ettehoven)
Noot Boerema

Ontheffingverlening. Dodingsmethoden. Vangmiddelen. Dodingsmiddelen. Vogelrichtlijn. Ganzen. Vergassen. Koolzuurgas.

[Ffw art. 68, 15, 72 lid 5; Besluit beheer en schadebestrijding dieren art. 5; Vogelrichtlijn art. 9]

Door GS van Utrecht is aan de Stichting Faunabeheereenheid (hierna: de Faunabeheereenheid) op grond van de Flora- en faunawet (Ffw) voor de periode 20 mei 2009 tot 1 oktober 2009 ontheffing verleend voor het met vangkooien vangen en vervolgens vergassen van de grauwe gans, kolgans, brandgans, Canadese gans, nijlgans en de verwilderde gedomesticeerde gans.

Ingevolge artikel 68, eerste lid, van de Ffw kunnen GS, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, ten aanzien van beschermde inheemse diersoorten, het Faunafonds gehoord, ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens artikel 9 tot en met 15 en 72, vijfde lid. Ingevolge het derde lid kunnen GS bij verlening van een ontheffing als bedoeld in het eerste lid niet afwijken van het bepaalde bij of krachtens artikel 72, vijfde lid, voor het toestaan van middelen die onnodig lijden van dieren veroorzaken.

Het gebruik van vangkooien is geregeld in artikel 5 van de AMvB. Het gebruik van de methode vergassen en het middel koolzuurgas zijn in de Ffw en de AMvB niet geregeld.

De vraag die partijen primair verdeeld houdt is of verweerder bevoegd is ontheffing te verlenen voor een dodingsmethode die niet bij wet is aangewezen. Verder is in geschil of een middel is gekozen, vergassen met koolzuurgas, dat onnodig lijden veroorzaakt. Gesteld wordt dat de bevoegdheid voor GS om (ook) ontheffing te verlenen van het be-